

**LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS
ŽUVININKYSTĖS SKYRIAUS
VYRIAUSIOJI SPECIALISTĖ
LORETA BRAŽINSKAITĖ
PATERĖJA
ANA SEDENKO**

KOMANDIRUOTĖS ATASKAITA

2019-10-08 Nr. 3PR-111
Vilnius

1. **Komandiruotės trukmė:** 2019 m. rugsėjo 17–20 d.
2. **Komandiruotės vieta:** Praha, Čekijos Respublika.
3. **Komandiruotės tikslas:** dalyvauti Supaprastintų kaštų metodo taikymui naujajame (2021-2027) EJŖŽF paramos žuvininkystei laikotarpyje seminare.
4. **Delegacijos sudėtis / dalyviai:** Loreta Bražinskaitė ir Ana Sedenko.
5. **Komandiruotės finansavimas:** Komandiruotės išlaidos finansuojamos iš Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014–2020 m. veiksmų programos priemonės „Techninė parama“ lėšų.

Atlikto darbo komandiruotėje rezultatai:

Seminare pristatymus skaitė kviestiniai atstovai iš EK DG EMPL, supaprastintų kaštų metodo ekspertai ir auditoriai, dalyvavo FAME atstovas, 17 VN atstovai (HR, SI, NL, FI, EE, IE, BE, LV, ES, DK, CY, SE, PT, PL, EL, CZ, LT).

Atsižvelgiant į pagrindinių reglamentų, taikomų paramai žuvininkystei 2021-2027 m. pagal EJŖŽF nuostatas ir pasiruošimo diskusijas, Supaprastintų kaštų metodus būsimajame paramos žuvininkystei laikotarpyje turėtų tapti viena svarbiausių administracinės naštos ir administravimo klaidų mažinimo ir reikalavimų paramos gavėjams ir žuvininkystės projektų finansų valdymo supaprastinimo priemonių ir privalomu paramos žuvininkystės sektoriui veiksmų programos elementu.

Seminare buvo pristatytos Supaprastintų kaštų metodo pagrindimo, taikymo galimybių, Supaprastintų kaštų modelio parengimo, auditų ir kiti klausimai, nagrinėjami gerosios ir blogosios praktikos pavyzdžiai, praktinių užsiėmimų metu buvo bandoma projektuoti Supaprastintų kaštų modelius, diskutuota dėl jų praktinio taikymo būsimam Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondui ir kt. Detaliau paaiškinta, kaip remiantis realiomis išlaidomis turi būti rengiami supaprastintų kaštų modeliai, paaiškinta, kuo pasižymi supaprastintų kaštų auditai (pvz., neaudituojamos faktinės projekto išlaidos, finansiniai dokumentai) bei vadovaujančių institucijų patikrinimai (pvz., būtina tikrinti, ar buvo įvykdytos paramos suteikimo sąlygos, bet ne išlaidas). Pristatytos pagrindinės supaprastintų kaštų metodologijos: ex-ante vertinimas, istorinių duomenų naudojimas, rinkos tyrimai, ES jau egzistuojančių schemų panaudojimas panašių projektų ir paramos gavėjų atveju, BNR nustatytų būdų panaudojimas, preliminarus biudžeto (draft budget) metodas ir kt. Diskutuota apie šio metodo problemas, rizikas bei jų galimą įveikimą.

IŠVADOS:

Supaprastintų kaštų metodas galėtų tapti labai efektyvia priemone administracinei naštai bei klaidoms mažinti tiek paramos gavėjams tiek vadovaujančiajai (tarpinei) institucijai, nes leistų atsisakyti kiekvienos išlaidos pateisinimo. Be to, toks metodas sudarytų prielaidas pareiškėjui labiau susifokusuoti ties projekto turiniu, jo kokybe, procesu ir rezultatu (nes pareiškėjui svarbiausia bus parodyti, kad įvykdytos specifinės paramos suteikimo sąlygos, pasiektas rezultatas), vadovaujančiai institucijai – gerinti programavimo kokybę, labiau įtraukti į pasirengimo, įgyvendinimą procesą įvairius partnerius.

Tačiau supaprastintų kaštų taikymas yra susijęs su nemaža rizika, prieš pradėdant juos taikyti reikia gerai pasverti rizikos, kaštų (visų pirmą laiką, skirtą pasirengimui) ir naudos santykį. Patikimos, pagrįstos

supaprastintų kaštų metodologijos ir sistemos parengimas reikalauja rimto vadovaujančios institucijos pasirengimo ir investicijų. Pagrindiniai iššūkiai, taikant supaprastintų kaštų metodą:

- skaičiavimui naudojamų duomenų reprezentatyvumas, patikimumas;
- metodo ir sistemos trūkumai (klaidos) sąlygos sisteminės klaidas ir didelius nuostolius;
- piktnaudžiavimų, dvigubo finansavimo rizika;
- nacionalinių teisės aktų apribojimai (pvz., dėl viešųjų pirkimų);
- didelis darbo krūvis supaprastintų kaštų sistemai parengti;
- teoriškai geras metodas nebūtinai tiks konkrečiai paramos priemonei (pvz., fiksuotąsias sumų metodas labiau tiktų vienetiniams projektams, sukuriantiems unikalų rezultatą, fiksuotųjų vieneto įkainių metodas tiktų tik projektams, numatantiems pasikartojančius, standartinius rezultatus (produktus).

Pirmame etape labai svarbu identifikuoti veiksmus, kuriems supaprastintų kaštų metodas tiktų labiausiai. Visumoje supaprastintų kaštų nerekomenduojama taikyti specifinių išlaidų atvejų kai tai neleis pasiekti žymaus supaprastinimo efekto. Šiuo metu skirtingose valstybėse (įvairiems ES fondams) supaprastinti kaštai labiausiai taikomi visų pirmą viešajame sektoriuje, personalo išlaidoms projektuose, susijusiuose su moksliniais tyrimais ir plėtra, verslo plėtra, technine parama.

Tolesni veiksmai

Svarstyta Supaprastintų kaštų metodo taikymo esamajame paramos žuvininkystei pagal Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014–2020 metų veiksmų programos priemonės galimybė.

Pasiruošimas rengiant 2021–2027 m. veiksmų programą ir jos remiamų veiklų įgyvendinimo taisykles.

 Loreta Bražinskaitė
Ana Sedenko

 Agnė Razmislavičiūtė-Palioniė
2019-10-18